

Aan de Minister voor Rechtsbescherming
Aan de Minister van Justitie en Veiligheid

cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

Turfmarkt 147
2511 DP Den Haag
Postbus 20301
2500 EH Den Haag
www.rijksoverheid.nl/jenv

nota

Nota naar aanleiding van de verslagen - eerste
vaststellingswet nieuw Wetboek van Strafvordering

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5493892

Bijlage(n)

De nota naar aanleiding van
de verslagen

1. Aanleiding

Op 20 maart 2023 heeft u de eerste vaststellingswet van het nieuwe Wetboek van Strafvordering ingediend bij de Tweede Kamer (Kamerstukken II 2022/23, 36327, nr. 2). Dit wetsvoorstel bevat de inhoud van de eerste zes boeken van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid heeft over dit wetsvoorstel zes verslagen (één verslag per boek) uitgebracht in de periode juni 2023 tot en met februari 2024. Bij de voorbereiding heeft de vaste commissie zich laten ondersteunen door vier universiteiten. Deze universiteiten hebben in samenwerking per boek een rapportage opgesteld. De vaste commissie heeft vervolgens met gebruikmaking van deze rapportages de verslagen uitgebracht. De commissie heeft ingestemd met uw voornemen om de beantwoording van deze zes verslagen in één nota naar aanleiding van de verslagen op te nemen. U heeft toegezegd deze nota vóór de zomer aan de Tweede Kamer toe te zenden. De vragen uit de verslagen zijn in de nota in lijn met de memorie van toelichting beantwoord. Dit heeft niet geleid tot grote koerswijzigingen. Op een aantal punten hebben de vragen aanleiding gegeven om via aanvullingswetgeving wijzigingen door te voeren.

De nota naar aanleiding van de verslagen bestaat uit zes boeken van het nieuwe Wetboek van Strafvordering. In lijn met de portefeuillevverdeling zoals die tussen u beide bestaat (eerste ondertekenaar nieuw wetboek, MJenV tweede ondertekenaar nieuw wetboek), wordt de volgende verdeling per minister voorgesteld:

MRb: Inleiding van de nota n.a.v. de verslagen (p. 6-15), Boek 1 Strafvordering in het algemeen (vragen 1-204 (met uitzondering van de vragen 75, 109, 112 over procesafspraken)), Boek 3 Beslissingen over vervolging (vragen 373-448, met uitzonderingen van vraag 382 over procesafspraken)), Boek 4 Berechting (vragen 449-555 (met uitzondering van de vragen 552, 553, 555 over procesafspraken)), Boek 5 Rechtsmiddelen (vragen 556-661) en Boek 6 Bijzondere regelingen (vragen 662-754 en 766-783).

MJenV: Inleiding van de nota n.a.v. de verslagen (p. 6-15), Boek 2 Het opsporingsonderzoek (vragen 205-372), het onderwerp procesafspraken (vragen 75, 109, 112, 382, 552, 553 en 555), en uit Boek 6 de bevoegdheden van bijzondere aard (vragen 755-765).

2. Geadviseerd besluit

Instemmen met verzending aan de Tweede Kamer van de nota naar aanleiding van de verslagen bij de eerste vaststellingswet van het nieuwe Wetboek van Strafvordering.

cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf-en Sanctierecht

3. Kernpunten uit de nota naar aanleiding van de verslagen

Inbreng voor de verslagen is geleverd door de fracties van PVV, GL-PVDA, VVD, NSC, D66, BBB, CDA, SP, SGP en Christen Unie en door de rapporteurs Ellian en Helder. In de zes verslagen zijn in totaal 783 vragen gesteld over het wetsvoorstel. In de verschillende verslagen spreken de meeste fracties hun steun uit voor het nieuwe wetboek (zie ook 4.1 politieke context).

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5493892

In de nota naar aanleiding van de verslagen zijn de vragen in lijn met de memorie van toelichting beantwoord. In het algemeen heeft de beantwoording van deze vragen niet geleid tot (grote) koerswijzigingen. Wel heeft een aantal vragen aanleiding gegeven tot wijzigingen of aanvullingen in bepalingen uit de Boeken 1 tot en met 6. Deze wijzigingen zijn opgenomen in de eerste aanvullingswet (momenteel in formele consultatie) of worden opgenomen in de tweede aanvullingswet. In de inleiding van de nota wordt aangegeven op welke aspecten de aanvullingswetgeving tegemoet komt aan de wensen van de Tweede Kamer en wordt ook verwezen naar de antwoorden waarin dit uitgebreider wordt besproken.

Ook de vormgeving van de nota naar aanleiding van de verslagen verdient aandacht. De zes verslagen van de vaste commissie zijn integraal en *cursief* opgenomen. De vragen zijn in de nota voorzien van (opeenvolgende) nummers. Direct onder een cursief opgenomen vraag wordt het antwoord op die vraag gegeven. Ook de antwoorden zijn genummerd. Deze nummering is nodig om op een gemakkelijke manier naar elders in de nota gegeven antwoorden te verwijzen. Door deze aanpak wordt onnodige herhaling voorkomen. Niettemin is sprake van een omvangrijke nota. Door de gekozen opzet en de toegevoegde nummering kunnen de rapporteurs en de fracties die inbreng hebben geleverd, de antwoorden op hun vragen naar verwachting goed terugvinden.

De nota naar aanleiding van de verslagen begint met een inleiding waarin deze opzet van de nota wordt beschreven (p. 6-7). Ook is daarin – als gezegd – een overzicht gegeven van de wijzigingen die naar aanleiding van de vragen in aanvullingswetgeving zijn of worden opgenomen (p. 12-15). Een belangrijk element in de inleiding is verder dat enkele centrale thema's worden besproken. Dit zijn "boek-overstijgende" thema's waarover in meerdere verslagen vragen zijn gesteld. In de inleiding wordt kernachtig omschreven hoe de beantwoording op de vragen over die thema's luidt en wordt verwezen naar de antwoorden waarin die thema's worden behandeld. Het betreft het samenstel van maatregelen waarmee wordt bevorderd dat strafzaken beter voorbereid bij de zittingsrechter komen ("beweging naar voren"), het recht op rechtsbijstand van de verdachte, de rol en de rechten van het slachtoffer, bepalingen die het digitaal strafproces faciliteren, de rol van beginselen in het nieuwe wetboek en de verhouding tussen het wetboek en lagere regelgeving. U zie nader p. 7-11 van de nota.

4. Toelichting

4.1 Politieke context

De eerste vaststellingswet van het nieuwe Wetboek van Strafvordering bevat de nieuwe Boeken 1 tot en met 6. Samen met de tweede vaststellingswet (Boek 7 en 8) vormt dit wetsvoorstel de kern van het nieuwe wetboek. Deze eerste vaststellingswet is in maart 2023 ingediend bij de Tweede Kamer. De afgelopen 15 maanden heeft de vaste commissie zes verslagen uitgebracht waarin in totaal 783 vragen zijn gesteld over het wetsvoorstel. De volgende stap in dit proces is de aanbidding van de nota naar aanleiding van de verslagen aan de Tweede Kamer. U heeft toegezegd dat de Tweede Kamer vóór de zomer de beschikking krijgt over deze nota naar aanleiding van de verslagen. De periode september – december 2024 kan vervolgens door de Tweede Kamer worden gebruikt als voorbereiding op de mondelinge behandeling. In de maanden januari, februari en maart 2025 staan zes wetgevingsoverleggen en twee plenaire behandelingen voor dit wetsvoorstel gepland.

De tweede vaststellingswet is op 9 april jl. aanhangig gemaakt bij de Afdeling advisering van de Raad van State. De eerste aanvullingswet, met daarin noodzakelijke aanvullingen en verbeteringen op de twee vaststellingswetten, is op 8 mei jl. in formele consultatie en internetconsultatie gegeven. In deze wet zitten ook wijzigingen die hun aanleiding mede vinden in de vragen die in de verslagen bij de eerste vaststellingswet zijn gesteld (zie hierboven).

Recent heeft u aan de Tweede en de Eerste Kamer gecommuniceerd dat de streefdatum voor inwerkingtreding van het nieuwe Wetboek van Strafvordering is vastgesteld op 1 april 2029. Daarvoor is de voortgang van de drie genoemde wetsvoorstellen van belang.

Zoals gezegd, spreken de meeste fracties in de verslagen hun steun uit voor het nieuwe Wetboek van Strafvordering. Zo onderschrijven de leden van de VVD-fractie de noodzaak tot het vaststellen en implementeren van een nieuw Wetboek van Strafvordering. Ook in het licht van de achterstanden in de strafrechtketen vindt de VVD het belangrijk dat er een nieuw wetboek komt dat aansluit bij de wensen en behoeften vanuit de praktijk. Voor de VVD-fractie is het van cruciaal belang dat de positie van het slachtoffer wordt geborgd en versterkt. De leden van de D66-fractie onderschrijven de noodzaak van de moderniseringsoperatie van het Wetboek van Strafvordering. Ook de CDA-fractie is van mening dat het hoognodig is dat het Wetboek van Strafvordering wordt gemoderniseerd, nu dit wetboek in zijn huidige vorm niet meer genoeg aansluit bij de huidige tijd en (technologische) ontwikkelingen. Het formuleren van techniek-neutrale wetsbepalingen en bepalingen waarin bepaalde rechten beter en duidelijker zijn verankerd, zien deze leden als een vooruitgang. Ook zien de leden van het CDA het grote belang van een volledige herstructurering van het opsporingsonderzoek. De huidige vorm is verouderd, ongestructureerd en onoverzichtelijk geworden. De CDA-fractie waardeert dat met dit wetsvoorstel een specifieke wettelijke basis voor nieuwe, toekomstige opsporingsmethoden is gelegd. De CDA-fractie waardeert de inspanningen die worden verricht om dit moderniseringsproces in goede banen te leiden. Het nieuwe wetboek komt volgens deze leden ten goede aan de rechtsbescherming en het verloop van het strafproces. De Groen Links-PVDA-fractie deelt de mening dat er een noodzaak bestaat om dit wetboek ingrijpend te moderniseren. Deze wetgevingsoperatie is volgens deze fractie van een niet te

cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf- en Sanctierecht

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5493892

onderschatten grote omvang en belang. Tot slot onderschrijft ook de SGP-fractie de noodzaak om het Wetboek van Strafvordering te moderniseren. Daarnaast hebben de leden van de SP-fractie in elk verslag hun dank en waardering uitgesproken voor het projectteam en de rapporteurs en voor de rapportages die zijn opgesteld. De leden van de ChristenUnie-fractie lieten in het eerste verslag weten dat zij met belangstelling kennis hebben genomen van het wetsvoorstel en spraken tevens hun grote waardering uit voor de rapportages die zijn opgesteld.

cluster secretaris-generaal

Directie Wetgeving en
Juridische Zaken
Straf- en Sanctierecht

Datum

30 mei 2024

Ons kenmerk

5493892

In het hoofdlijnenakkoord van de fracties van PVV, VVD, NSC en BBB staan enkele voornemens die kunnen raken aan het nieuwe Wetboek van Strafvordering. De uitwerking van deze voornemens door een nieuw kabinet kan via aanvullingswetgeving in het nieuwe Wetboek van Strafvordering worden ingepast. De antwoorden die in de nota naar aanleiding van de verslagen zijn gegeven, staan daaraan niet in de weg. Hetzelfde geldt voor de – in deze nota genoemde – wijzigingen en aanvullingen die naar aanleiding van de verslagen in aanvullingswetgeving worden gemaakt (u zie p. 12-15).

4.2 Financiële consequenties

In de kamerstukken (Memorie van toelichting bij onderhavig wetsvoorstel en voortgangsrapportages) is aangegeven dat een volledig beeld van de structurele uitvoeringsconsequenties van het gehele wetboek wordt gegeven in de memorie van toelichting bij de invoeringswet. Huidig uitgangspunt daarbij is dat de invoering van het nieuwe Wetboek van Strafvordering (het saldo van meer- en minderkosten) niet tot meerkosten zou moeten leiden. Dat vloeit voort uit de zes doelstellingen die ten grondslag liggen aan de vernieuwing: vereenvoudiging, stroomlijning, verduidelijking, etc. Om deze reden is onlangs in de Brede Bestuursraad besproken dat verder gewerkt wordt aan concretisering en aanscherping van het beeld van de uitvoeringsconsequenties. Onderhavige beantwoording van schriftelijke vragen van de Tweede Kamer brengt in bovenstaande geen verandering.

4.3 Afstemming

De nota naar aanleiding van de verslagen en deze nota is afgestemd met DGRR, DGSenB, DGPenV, DGO en DFEZ. Het afgelopen half jaar zijn steeds per boek de antwoorden aan deze beleidsafdelingen voorgelegd. Over een aantal antwoorden waarvoor feitelijke informatie was benodigd is ook contact geweest met betrokken ketenorganisaties. De periode die met de lijnbehandeling is gemoeid zal worden benut voor een laatste redactionele controle op de nota.

5. Informatie die niet openbaar gemaakt kan worden

5.1 Toelichting

De persoonsgegevens van de ambtenaren zijn niet openbaar ter bescherming van de persoonlijke levenssfeer.

Bijlagen:

1. Nota naar aanleiding van de verslagen
2. De aanbiedingsbrief aan de Tweede Kamer